

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Гуртка «Юні краєзнавці - екскурсоводи»

Авторська програма

Керівник клубу _____

Пояснююча записка.

Одним з найважливіших завдань будь-якої держави є формування особистості, майбутнього громадянина. Підлітковий період - найкраща пора життя людини. Це час відведено їй для пізнання основ наук, формування громадянських і моральних цінностей, спілкування, дружби і розвитку особистості. Одним з методів формування особистості є залучення дітей до екскурсійно-музейної діяльності. В процесі занять здійснюється всебічний розвиток, навчання і виховання дітей - розумове, естетичне, моральне. Екскурсія - це інструмент соціалізації, культурної адаптації, професійної орієнтації юних громадян. Розвиток екскурсійної справи в нашій країні безперервно пов'язаний з подальшим удосконаленням форм і засобів соціального культурно-морального виховання особистості.

Мета програми:

Створити умови для розвитку і самореалізації особистості дитини через організацію екскурсійно-краєзнавчої діяльності.

Загальні завдання:

Освітні:

- Вивчення історії Полтавщини, її історичних та культурних цінностей;
- Поглиблення знань дітей в галузі екскурсійної діяльності;
- Формування загальноінтелектуальних умінь (операції аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, виділення істотних ознак і закономірностей, узагальнення, класифікація, аналогія гнучкість розумових процесів);
- Формування мотивації до навчання, орієнтовану на задоволення пізнавальних інтересів дітей;
- Підвищити рівень науковості навчання і зміцнення науковоого зв'язку з практикою;
- Навчити послідовно і правильно викладати усний і письмовий досліджуваний матеріал;

- Підвищувати культуру спілкування дітей;
- Оволодіти навичками складання нових текстів, маршрутів екскурсії, проведення екскурсій;
- Придбати основні навички професії екскурсовода.

Виховні:

- Виховувати у дітей почуття патріотизму, любові до своєї Батьківщини;
- Розвивати інтерес до засвоєння нового;
- Вивчати можливості кожної дитини з метою розвитку її здібностей та інтересів і підвищувати їхню комунікабельність;
- Показувати дітям простір застосування отриманих ними знань і навичок;
- Створювати умови для виявлення обдарованих дітей, допомогати їм самореалізовуватися через екскурсійно-музейну і краєзнавчу діяльність;
- Долучати дітей до культурно-історичних цінностей.

Розвивальні:

- Розвивати мову, вміння аргументувати свої висловлювання, робити власні висновки та аналіз.
- Розвивати творче мислення, уяву, пам'ять, здатність до самовираження;
- Розвивати витримку, наполегливість, посидючість, самоконтроль, концентрацію уваги;
- Розвивати інтерес до участі в корисній практичній діяльності.
- Навчати вмінню берегти історичні та культурні цінності, доносити до інших здобуті знання;

Механізм реалізації програми:

Щомісячно складається план заходів щодо реалізації програми.

Екскурсійна діяльність є сполучною ланкою в системі виховної роботи дітей.

Основні напрямки роботи

1. Засвоєння теоретичних знань;
2. Формування практичних навичок.

Форми і методи роботи.

1. Словесні, наочні, практичні.
2. Проектно-дослідницька діяльність
3. Активні методи навчання: пошукова діяльність, публічні виступи, використання Інтернет – ресурсів.

Залежно від змісту програми, плану заняття педагог підбирає об'єкти дослідження, види і методи роботи, що дозволяють учням поєднувати і використовувати найрізноманітніші форми і засоби. Залежно від змісту занять форма роботи може бути:

- Лекційні бесіди, доповіді педагога та учасників методичного об'єднання;
- Семинарські заняття (навчання навичок по збору історично-краєзнавчих матеріалів);
- Науково-дослідницька робота (вивчення і класифікація зібраних матеріалів, робота з письмовими джерелами, підготовка доповідей);
- Оформлення зібраних матеріалів (підготовка звітів, ілюстрованих фотографій, підготовка презентацій);
- Організаційно – масова робота (проведення ігор, конкурсів на краєзнавчі теми).

Очікувані результати:

Діти повинні знати	Діти повинні вміти:
<ul style="list-style-type: none"> • про професії екскурсовода, про вимоги, що висуваються до особистості екскурсовода; • основи виставкової, екскурсійної, діяльності; • методику проектно-дослідницької діяльності та оформлення робіт; • форми і методи освітньої роботи екскурсовода; • методи показу і розповіді, розрізняти класифікації екскурсії по темі і тривалості; • методики проведення екскурсій; • закономірності та правила по складання тексту екскурсії. • екскурсійні маршрути. 	<ul style="list-style-type: none"> • організувати робоче місце і підтримувати порядок під час роботи; • відтворювати новий матеріал, відповідати на питання що вивчається, вміти користуватися картами; • працювати з картами, користуватися роздатковим і демонстраційним матеріалами; • удосконалювати вміння показу і розповіді під час проведення екскурсій; • складати картки про об'єкти, тексти екскурсій; • застосовувати методичні прийоми при проведенні екскурсій; • складати есе, реферати; • показувати об'єкти, розповідати про екскурсійні об'єкти. • оформити тематичну виставку та розробити екскурсію; • проводити оглядові, тематичні, комплексні екскурсії; • вести інтерв'ювання; • працювати з джерелами досліджень; • писати і оформляти дослідні роботи; • захищати творчі, дослідні роботи перед публікою.

ОРІЄНТОВНИЙ НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва теми	<i>Кількість годин</i>
		Всього
1.	Вступне заняття Організаційне заняття. Пояснення мети і завдань гуртка. Розпорядок роботи, правила техніки безпеки і поведінки.	1
1. Основні поняття про професію екскурсовода		
2.	1.1 Наука екскурсоведення. Роль екскурсійної практики в розвитку екскурсоведення. Значення екскурсійної теорії у розвитку екскурсійної майстерності. 1.2 Основні вимоги до професії екскурсовода. 1.3 Відповідальність екскурсовода за життя і безпеку	1

	екскурсантів.	
2. Історичні дані про рідний край.		
3.	<p>2.1. Географічне положення Полтавщини. Будова поверхні. 2.2. Рослинний і тваринний світ. Охорона природи. Клімат. 2.3. Природні ресурси, їх використання і охорона. 2.4. Основні історичні віхи Полтавського краю. 2.5. Особливості побуту, способу життя населення Полтавщини. 2.6. Традиції, звичаї, обряди Полтавського краю. 2.7. Мистецтво. Живопис. Театр. Архітектура. 2.8. Народні та художні промисли. 2.9. Знаменитості Полтавщини. 2.10. Можливі пішохідні екскурсійні маршрути.</p> <p><i>Показ відеофільму про історію Полтави та Полтавщини, про традиції, звичаї та спосіб життя населення. Складання есе, рефератів на тему «Я знаю Полтаву».</i></p>	4
3. Історія музейної справи. Основи музейних знань.		
3.	<p>3.1. Типи музеїв. Назва, профіль музею. Перелік музеїв Полтавщини. 3.2. Історія створення музеїв Полтави. 3.3. Зміст музею. 3.4. Документація музею. 3.5. Експозиції в музеї.</p> <p><i>Відвідування музеїв Полтави та Полтавського району.</i></p>	4
4. Екскурсія, її суть		
5.	<p>4.1. Функції екскурсій. 4.2. Ознаки екскурсій.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Особливості показу під час екскурсій. • Особливості розповіді під час екскурсій. • Класифікація екскурсій за змістом: оглядові і тематичні (виробничі, літературні, природничі і т.ін.) • Класифікація екскурсій за тривалістю. 	4
5. Методика проведення екскурсій		
6.	<p>5.1. Основні методичні прийоми показу. 5.2. Прийом попереднього показу. 5.3. Прийом локалізації подій. 5.4. Основні методичні прийоми розповіді. 5.5. Екскурсійна довідка. 5.6. Опис. 5.7. Прийом співучасті. 5.8. «Ранець екскурсовода».</p> <p><i>Практичні заняття на місцевості.</i></p>	4
6. Прослуховування екскурсій		
7.	<p>6.1. Пішохідні екскурсії по Полтавському краю. 6.2. Відвідування музеїв Полтави та Полтавського району, прослуховування екскурсій..</p>	
7. Підготовка екскурсій до музеїв Полтавщини		
8.	<p>7.1. Визначення мети та завдань екскурсій. Вибір теми екскурсій. 7.2. Знайомство з матеріалами музеїв. 7.3. Відбір і вивчення екскурсійних об'єктів. 7.4. Підготовка контрольного тексту екскурсій. 7.5. Визначення методичних прийомів.</p>	4

	<i>Відвідування бібліотек, музеїв, екскурсійних об'єктів міста Полтави та Полтавського регіону.</i>	
Проведення екскурсій		
9.	Проведення фрагменту екскурсії за вибором дітей.	2
10.	Підсумкове заняття. Підсумкове заняття гуртка, заохочення грамотами активних учасників гуртка. Робота з персональними файлами.	2

Для реалізації програми необхідні наступні матеріали та обладнання:

- ✓ плакати, ілюстрації, фото, буклети, листівки, схеми, таблиці;
- ✓ комп'ютер, відеомагнітофон, диктофон, дзеркало;
- ✓ географічні карти (фізична, тематична, історична);
- ✓ гербарій, зразки гірських порід, предмети народного вжитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабарицька В. Екскурсознавство і музеєзнавство: Навч. посіб. / В. Бабарицька, А. Короткова, О. Малиновська – К.: Альтерпрес, 2007. – 250 с.
2. Білик Е. В. Валеологія: Довідник школяра. / Е. В. Білик – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2005. – 512 с.
3. Булигіна Л. В. Тренінгова робота з учнями при підготовці до публічних виступів / Л. В. Булигіна // Обдарована дитина. – 2011. – № 7. – С. 38-42.
4. Бутенко Н. Ю. Психологічні особливості публічного виступу / Н. Ю. Бутенко // Комунікативна майстерність викладача : навч. посіб.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т. – К., 2005.
5. Войчик С. Шкільний музей як центр історико-краєзнавчих досліджень / С. Войчик // Матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої 80-річчю Волинського краєзнавчого музею та 60-річчю Колодяжненського літ.-мемор. Музею Лесі Українки: наук. зб. – Луцьк, 2009. – вип. 4. – С. 302 – 307.
6. Єлісовенко Ю. П. Ораторське мистецтво: постановка голосу й мовлення: Навч. посіб. / Ю. П. Єлісовенко, В. В. Рідун – К.: Атіка, 2008. – 204 с.
7. Личак І. С. Організація музейної справи у навчальному закладі: метод. посіб. / І. С. Личак. – Біла Церква, 2008. – 116 с.
8. Лушникова А. В. Детский музей: социокультурные основы организации и функционирования / А. В. Лушникова. – Челябинск, 2011. – 120 с.
9. Олійник О. Б. Риторика: Навч. посіб. / О. Б. Олійник – К.: Кондор, 2009. – 170 с.
10. Романенко Ю. Підготовка виступу на зборах і семінарах (урок з мовленнєвого розвитку в 10 класі) / Ю. Романенко // Урок української. – 2008. – № 3/4. – С. 46-49.
11. Рутинський М. Й. Музеєзнавство: навч. посіб. / М. Й. Рутинський, О. В. Стецюк – К.: Знання, 2008. – 160 с.
12. Семчук Д. Б. Вивчення практичної стилістики та культури мовлення: 10-11 класи / Д. Б. Семчук. – К.: Шкільний світ, 2009. – 179 с.

13. Тяпкіна К. М. Навчальна програма з позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого напрямку «Краєзнавці-екскурсоводи» - м. Дніпропетровськ 2016р.

Електронний ресурс

1. Головні принципи першої медичної допомоги // Курс ПМД он-лайн [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://1staidplast.org.ua/>
2. Музейний простір України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrmuseum.info/>
3. Музей гетьманства [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.getman-museum.kiev.ua/>
4. Національний музей українського народного декоративного мистецтва [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mundm.kiev.ua/>
5. Національний музей літератури України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://museumlit.org.ua/?lang=en>
6. Білоцерківський краєзнавчий музей [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://bkm.in.ua/>
7. Меморіальний комплекс «Національний музей історії Великої вітчизняної війни 1941-1945 років» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.warmuseum.kiev.ua/>
8. Ланкова, Н. М. Методика роботи з дітьми в музеї [Електронний ресурс] / Н. М. Ланкова – Режим доступу: <http://old.relga.ru/n76/obraz76.htm>
9. Таровита І.О. Підготовка учнів-слухачів Ман до публічного виступу захисту науково-дослідницької роботи: методична розробка [Електронний ресурс] / І.О. Таровита // Школа – Режим доступу: <http://ostriv.in.ua/>
10. Шаповалів А. В. Музей як явище сучасної культури: [Електронний ресурс] / А. В. Шаповалів. – Режим доступу : <http://www.ncfu.ru/>